

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közigazgatási, társadalmi és szépirodalmi hirlap,

a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyiltilér” rovatban
közlendő cikkek soronkint
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Csik-Szeredában:

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Székely-Udvarhelyt:

Dr. Kádbó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadhatók.

A korcsmárlási jog, a nép
érdekét tekintve.

II.

Nem régiben foglalkozott a sajtó a korcsmárlási jog rendezésével. Az ügy több oldalról nyert megvilágítást. Egyik államgazdasági, másik adózási, harmadik üzleti, pénzügyi stb. szempontból mérlegelte a dolgot. Elég nyomós okokkal bizonyították, hogy az urbéri viszonyok megváltozásával, a közlekedés és forgalom rohamos fejlődésével s a törvényhozás menetével nem fér össze a régi korcsmárlási jog, melyet sokféleképpen ki lehet játszani, a birtokosok kárára s a nép és társadalom anyagi és erkölcsi romlására felhasználni.

Egy kissé nehéz dolog meghatározni, hogy a regale-jog kérdésének megoldása a tulajdonosok vagy a nép érdekében lenne-e inkább sürgetendő; mert tagadhatlan, hogy itt számolni kell egyfelől a szerzett joggal, másfelől a kor s a népesség jogos kívánalmaival, melyek mind tiszteletben tartandók.

Mérlegeljük tehát egy kissé a dolgot és pedig úgy, hogy mindenkinek megadva a magáét, főképp a nép és társadalom anyagi és erkölcsi érdekei méltányoltatván, az iszákosság mérge ellen óvszer nyújtassék.

A „Székelyföld” tárczája.

A szarvas és a róka.

— Lessing. —

„Szarvas bácsi, — mond a róka nagy kevélyen —

Nem érthetem én azt semmittekepen, Honnan van az a nagy bátoratlansága Nagy testéhez képest — nézzen csak magára. S ha erővel nem is bírná, de szarvának Nincs oly erős kutya, mely ellene állhat. Minekünk, rókáknak, gyengék lévén testben, Minden ellenállás, persze, lehetetlen; De az, hogy egy szarvas ne riadjon vissza, Mint a fényes nap az égen, olyan tiszta. Egy szó, mint száz: midőn erősebb az ember, Mint az ellensége, meghátrálni nem kell; S minthogy kend az ebnél erősebb, jó bátya, Soha se vegye a dolgot szaladásra.”

„Biz erre, — mond Aganes — eddig nem gondoltam,

De mostantól fogva állok mozdulatlan; Bár a vadász s ebek rám rohanva jönnek, Ellene szegülök én mind a kettőnek.”

Szerencsétlenségre Diana csapatja Ezalatt magát a közelben mutatja, Ebeshaj kell, s hurrá, futnak is előle Gyenge róka s erős szarvas nyakra-főre.

A száj-hűs bármily hü-hóval tüntet, Rabjai vagyunk természetünknek.

Bálinth Gyula.

Minő alapon lenne tehát szabályozandó az italmérési jog?

Az állam érdekeinek előharcosai, kik a nép érdekét felelik, az állam mindenhatóságának emelése és növelése szempontjából a pénzügyi tekintetekre fektetik a fősúlyt s az ügy megoldását, az iparszabadság elméletére támaszkodva, korcsma-konkurrenciával vagy is a korcsmák számának szaporításával helyezik kilátásba, ezáltal minél nagyobb mennyiségű jövedelmet remélvén behuzhatni úgy az állam kincstárába, mint a regale-tulajdonosok erszényébe.

Szomorúan tapasztaljuk némely vidéken, hogy a korcsmák nagymértű szaporodása oly nagy erkölcsi veszedelemmel van egybekötve, mely a remélt anyagi haszonnal óriási aránytalanságban áll. Különben a szabad korcsmárlás úgy az országok, mint a népek konyhájára soha sem hozott semmit.

Hogy például a korcsmák konkurrenciája következtében az ital olcsóbb, vagy jobb, egészségesebb lett volna, arra eddig még nem volt eset; de hogy az egymás érdekeit nagyon is tisztelő korcsmárosok véd- és dacszövetsége mindig a szegény fogyasztó nép érdeke ellen volt, azt bizonyíthatni fölösleges.

Egy kártyás életéből.

(Beszély.)

Irta Dobay János.

(Vége.)

IV.

Másnap a kis villában a következő események folytak le. József korán reggel levélben értesíté kedvesét a mult éjjel történtekről. Leírta körülményesen, hogy a bor és átkos szenvedélye miképpen vezette őt az örült cselekvényre, hogy kártyára tegye azt is, mi szívének legdrágább kincse volt. Csak most tudja, midőn el kellett vésztetnie, hogy mily nagyon szerette őt. Utolsó kérése az életben, hogy engedje meg még egyszer látni s térden állva kérni bocsánatot azon megbocsáthatatlan sérelemért, melyet ellene elkövetett.

József nem tudta megvárni a választ, hanem délelőtt 10 órakor személyesen ment utána. Sáppadt arccal, bűnbánó lélekkel lépett azon házba, melyben annyi boldog órát élt át a bájos lény körében, kit most utószor fog látni. Lassu, ingadozó léptekkel haladt fel a fényes lépcsőn. Az első teremben senkit sem talált, tehát a hölgy öltözdéje felé indult. Kopogott, de semmi válasz nem jött rá. Rossz sejtelmektől gyötörtetve, felszakítá az ajtót s alig pillantott szét a kis szobában, borzasztó kiáltással tántorodott vissza. A hölgy ott feküdt egy kereveten... halva. Az ifju odarohant és görcsös zokogásban tört ki. Csókjaival halmozta az élettelenül lecsúszó

Ezer meg ezer hazai és külföldi példa van rá, hogy a korcsmák nagy számával arányban van az erkölcstelenség, az erkölcsök lazulása, a tespedés, a munkakerülés, a fajtalanlás, rablás, tolvajlás s más számtalan veszélyes vétségek és súlyos büntények stb.

A mai modern államférfiaktól nem is lehet egyebet várni, mint a korcsmák, lebujszók, pálinkabódék és erkölcstelenség fészkeinek szaporítását, vagyis szép szavakkal új és új adóforrások nyitását.

Nem lehet tehát a regale-jog kérdését fiskális szempontból, vagyis a korcsmák szaporításával, a nép érdekeinek figyelmen kívül hagyásával eldönteni. Mi lenne tehát a teendő, azt máskor elmondom.

Kézdiszéki.

S z e m l e.

A külügyminiszterium első osztályfőnökévé a napokban neveztetett ki Szögyény Marich László cs. kir. kamarás és ugyanott második osztályfőnök. A hivatalos lap csütörtöki száma meg közli, hogy Szögyénynek királyi őfelsége a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Eddigi rövid bécsi működése után is megérdemelt kitüntetés.

Országgyűlés. A képviselőház május 7-én gyorsan letárgyalta és Apponyi Albert gr. rövid felszólalása után elfogadta a Franciaországgal kötött keres-

hőfőhöz kezeket s gyöngéd szavakat intézett a gyönyörű halotthoz; de mind hiába, az egykor oly hévvel szerető szív nem dobogott többé, a márvány arczról eltűnt az élet pirja. Örült kinok gyötörték a kétségbeesett ifju szívét és sok időbe került, míg végre némileg csillapult fájdalma. Sejtette, hogy kedvese halála előtt bizonyára írt neki egy pár sort, melyben végzetes tetteről felvilágosítást nyújt, s csakugyan az íróasztalon egy levél feküdt az ő nevére címelve. Az ifju reszkető kezekkel bontá fel a levelet, mely a következő sorokat tartalmazá:

„Kedves Józsefem!

Meghalok, mert nálad nélkül nem élhetek; téged becsületszó kötelez, hogy rólam lemondj, én pedig inkább a halált választám, mintsem másé legyek. Tiéd voltam az életben, tiéd vagyok a halálban, tégy velem a mit akarsz. Add át testemet a szerencsés ellenfélnek s így becsületszavad szentsége meg leendő oltalmazva. Megbocsátok neked, édes szerelmem, mindent: a mellőzést, a lealázást és a könnyelműséget, melylyel lángoló szerelmemet kigunyolád; megbocsátok azon sok kedves óráért, melylyel életemet egykor boldoggá tevéd s megbocsátok, mert tegnapi leveleddel meggyőztél, hogy nem szerelmed elenyészte, hanem könnyelműség s átkos szenvedélyed vezetett ama végzetes lépésre. Szeretted, de nem becsültél eléggé, mert nem a világi törvények, hanem csak szívünk érzelmei fűztek össze; de az Isten, ki az emberi szívket ismeri, tudja, hogy mily igazán, tisztán és önzéstelenül szerettelek téged. Boldogan halok meg, mert tudom, hogy

kedelmi szerződés meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. Ezután folytatták a pénzügyi közgazgatási bíraskodásról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását, melyet szombaton a 16-ik §-nál szakítottak félbe. Nemi vita csak a 25. §-nál volt. Vidliczka József a szakasz kihagyását indítványozta; Lázár Ádám ezt pártolta, mire Szilágyi Dezső hosszabb beszédben fejtegetve az illetékességi összeütközés eseteire vonatkozó nézeteit, lényeges módosítást nyújtott be. Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter és Hegedűs Sándor előadó egyaránt hozzájárultak Szilágyi módosítványához, melyhez Teleszky István al módosítványt adott be. A ház többsége a szakaszt Szilágyinak Teleszky által javított módosítványával fogadta el. A többi szakaszok nem igen idéztek elő vitát. A javaslat részletes tárgyalásának befejezése után csaknem vita nélkül fogadta el a ház a Svájc-zsal kötött állategészségügyi egyezmény becsikkelyezéséről szóló tvjavaslatot, melynek részleteinél néhány lényegtelen módosítványt is elfogadtak. Végül a törvénykezési szünidőkről szóló törvényjavaslat került tárgyalás alá. Engelmayer József előadó beszéde után a ház általánoságban észrevétel nélkül, részleteiben pedig Irányi Dániel és Literáty Ödön módosítványával fogadta el a ház a törvényjavaslatot.

A május 8-ki ülésen a napirend előtt Tisza Kálmán miniszterelnök röviden nyilatkozott a háznak a pünkösdi ünnepek előtt még tartandó üléseinek tárgyairól. Előkérdésben élénk eszmecsere fejlődött ki, melyben részt vettek a miniszterelnökön kívül: Helfy Ignác, Orbán Balázs, Apponyi Albert gróf, Németh Albert, mire a ház elhatározta, hogy a másnapi ülésre kitűztetik a szőnyi vasutról szóló törvényjavaslat tárgyalása, az azutáni ülésre pedig a telepítvényesekről szóló törvény-

még szeretsz s hogy nem fogsz sajnálni egy könnyet a téged haláláig imádó Jankától.”

Az ifju magsemmisülve ejté a levelet a földre, odalépett a halálában is oly igéző szép hölgyhöz, esőket lehelt fehér homlokára s aztán távozott.

P. Sándor lázasán várta a 24 óra elteltét, mely őt az imádott hölgy bírástól elválasztá. Lelkében minduntalan felébredt a lelkiismeret szava, hogy nemtelen tettet követett el, midőn barátja szerencsétlen helyzetét felhasználva, megfosztá őt kedvesétől; azonban örült szenvedélye tudott felhozni mentségeket. József nem szerette, elhanyagolta kedvesét, ezt bizonyítja a hölgy kisírt szeméi, szomorúsága; ő tehát nem követett el lelkiismeretlenséget, midőn barátját a megunt kedvesétől megfosztá. Ilyen és ehhez hasonló gondolatok között foly le a délelőtt, midőn az inas egy levelet hozott be urának. A levél így hangzott:

„Uram!

A tegnap becsületszóra vesztett összeget küldöm. A villa kulcsát szintén mellékelem, a hölgy az önö.

Cs. József.”

Sándor még az nap elment a villába, hogy kifejezze szerelmét és hódolatát a hön szerettét hölgy iránt. Elhatározott szándéka volt a mélyen megbántott hölgy bocsánatát bármi módon kinyerni. El fogja mondani, hogy mennyire szereti mennyit szenvedett érte s hogy életének legfőbb boldogsága lenne, ha nőül menne hozzá. Ilyen gondo-

javaslat tárgyalását tűzik napirendre. Ezután az 1882. 39. törvényzikk 4-ik §-a 1. pontjának kivételével alkalmazásáról szóló törvényjavaslatot vették tárgyalás alá. Tischler Vince előadó beszéde után Thaly Kálmán szövegezt a függetlenségi párt nevében sikerült fejtegette álláspontját, s kijelentette, hogy miután a törvényjavaslatban legalább magát látja a majdan teljes mértékben kifejlődő önálló nemzeti magyar hadseregnek, elfogadja a törvényjavaslatot. Ernuszt Kelemen a mérsékelt ellenzék nevében szólalt fel. Behatóan bírálta a törvényjavaslatot, de abban javítást lát s azért elfogadja. Ráday Gedeon gr. honvédelmi miniszter polemizált Thallyval és Ernusztal. Tischler Vince előadó rövid felszólalása után a ház általánosságban, majd részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot. A Ludovika-akadémiáról szóló törvényjavaslat mellett először Csiky Kálmán előadó szólalt fel, hosszabb beszédben indokolva az abban foglalt intézkedést. Orbán Balázs abban a reményben, hogy ezt a kiindulást nem megállapodás, hanem előrehaladás fogja követni, általánosságban, elfogadja a javaslatot. Nagy István a mérsékelt ellenzék nevében szólalt fel s miután a törvényjavaslatban annak a határozati javaslatnak föllevenítését látja, melyet a múlt évben Szilágyi Deszö adott be, fide egyúttal a törvényjavaslatban haladást lát, azt elfogadja. Ráday Gedeon gr. honvédelmi miniszter rövid felszólalása után a ház általánosságban elfogadta a javaslatot. A részletes tárgyalásnál a 2. §-hoz Lükő Géza adott be módosítványt, melyet Ráday miniszter ellenezett. Csánády Sándor arra kérte az elnököt, hogy számláltassa meg a jelenlevőket, s konstatalja a ház határozatképességét. Péchy Tamás elnök belátva, hogy a ház csakugyan nem határozatképes, — elég tapintatosan — úgy oldotta meg a kritikus kérdést, hogy hivatkozva az előrehaladott időre, elhalasztotta a tárgyalás folytatását.

A május 9-iki ülésen folytatták a Ludovika akadémiáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Lükő G. ismételtén ajánlotta a 2. §-hoz beadott módosítványát. Csiky Kálmán előadó az eredeti szöveget pártolta, míg Moosáry Lajos erélyes felszólalásában a módosítvány szükségességét indokolta. Tisza Kálmán miniszterelnök, ki ma a gyöngékedő honvédelmi minisztert helyettesítette, a módosítvány mellőzését kérte. A ház többsége a miniszterelnök által megadott vezérelv szerint döntött. A 6-ik §-nál Ernuszt Kelemen nyújtott be módosítványt, azonban miután Tisza Kálmán a szakasz helyett korrekelt új szöveget ajánlott, Ernuszt visszavonta módosítványát s a ház a miniszterelnök szövegére szert fogadta el a szakaszt. Következett a vágvölgyi vasutvonal csereértékéről és a bunapest-ujszönyi vasutról, valamint az azzal összefüggő építkezések költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása. Hegedűs Sándor előadó bevezető beszéde után Apponyi Albert gr. és Lükő Géza a javaslat hiányos és felületes indokolása ellen szólaltak fel, mire Kemény Gábor br. miniszter adta elő az indokolás formájára vonatkozó nézetét. A ház a törvényjavaslatot, különösen annak

sürgősségére való tekintetből, a hiányos indokolás dacára is elfogadta. Ezután a főrendiháznak a középiskolai törvényjavaslat egyenlő szakaszára vonatkozó módosítványai kerültek tárgyalás alá. A többség mellőzte az ellenzék részéről tett módosítványokat s elfogadta a közoktatási bizottság javaslatát. A 71. szakaszra vonatkozólag érdekes vita támadt, a menyiben Györy Elek utalva a miniszternek a szakaszra nézve a főrendiházban tett nyilatkozatára, azt kívánta, hogy a ház határozottan tartsa fenn azt az elvet, melyet a törvényjavaslatnak a képviselőházban való tárgyalása alkalmával hangsúlyoztak. Trefort miniszter nyilatkozata után még Irányi Dániel szólalt fel e kérdésben.

* Magyarország és Románia közötti országos határvonal fölött a határszéli megyék lakói s Románia lakossága között régebbi idők óta villongás folyik. Mert egyfelől a határvonalat képező patakok némelyike megváltoztatván medrét, megszünt a valódi határvonal lenni; másfelől pedig a legeltetésnél követett viszálelések mintegy gyakorlattá válván, a határvonalat nem keresték s idővel igen sokan nem is ismerték, miből természetesen a jelenlegi viszálkodásnak kellett kifejlődnie. Mint a lapok írják, ez állapotot közelebről segítve leendő, a mennyiben az egész magyar-román határ kiigazítása meg a nyár folyamán munkába vétetik. Az e czélra kiküldendő nemzetközi vegyes bizottság tagjainak kijelölése iránt már úgy a magyar, mint a román kormány részéről megtették az intézkedések.

* A harmadik egyetem ügyében a képviselőház közoktatási bizottságának albizottsága enquetet hivatott össze. A tanácskozányban részt vesznek képviselők, miniszteri tanácsosok, egyetemi tanárok, papok stb. Az enquette már néhány nap óta folytatja tanácskozásait, de a vélemények annyira különbözök, hogy még nem jutottak megállapodásra.

* Az időpont, a meddig az országgyűlés a nyáron át el fog naplótatni, ma még nincs ugyan megállapítva; az esetben azonban, ha az ülésszak néhány nappal pünkösdtől után be lesz zárható, az országgyűlés szept. végére, különben pedig okt. közepére fog egybe hivatni.

* Az osztrák birodalmi tanács már megválasztotta a delegatio tagjait az idei ülésszakra. A magyar országgyűlés csak harmadik ülésszakában, az ősszel fogja a választásokat a delegatio számára megejteni, mire azután a delegátusok Bécsben valószínűleg már okt. végén összeülnek.

* A megyék járásainak a megyék háztartásáról szóló 1883. XV. t. cz. értelmében szabályrendeletileg lett megállapítása iránt folyt tárgyalások rendén eddig nyolcz megye megállapodásai nyertek belügyminiszteri jóváhagyást. Ezek között Háromszékmegye is, hol az eddigi 5 járás helyett 4 állapított meg.

megrendülve a szomorú történet által, elgondolkodtam a sors különös kegyetlenségén, mely némelykor egy percznyi könnyelműségért oly súlyosan tud büntetni.

Másnap Béla atyja meg egyszer elbeszélte körülményesen az egészet, még több olyan részletet hozva fel, mely a kéziratban nem volt említve s mely a történetnek még tragikusabb színt kölcsönzött. Megindító volt látni a tisztas ősz férfit, a mint a mult emlékeinek hatása alatt elsápadt, remegett és a bánat igazi könnyeit hullatá szerencsétlen barátjáért, kit könnyelműségével az örülésig vitt. Béla nem győzte eléggé vigasztalni bánatos atyját. Végre aztán sikerült némileg megnyugtanni, s én igazi örömet éreztem szívemben, hogy ép oly nyugodt, boldog családot hagytam el, mint a melyet találtam.

V. Már hat hónap mulva el a Béláéknál tett látogatás után s én gazdasági ügyeimmel elfoglalva, már egészen elfeledtem a szomorú történetet, midőn egy napon levelet kaptam Bélától, hogy holnap édes atyjával együtt indul hozzám a mult őszi látogatást visszaadni. Rendkívül megörvendtem a kellemes hírek s azonnal siettem mindent rendbe hozni a kedves vendégek elfogadására. Béláék harmadnapra megér-

A bukovinai magyarok hazatelepítése.

Nagybeeskerekéről jelentik: Torontál-megye törvényhatóságának Hertelendy József főispán elnöklete alatt megnyitott rendes tavaszi közgyűlésén Szentkláray Jenő történetirő Torontál-megye törvényhatósága területén fekvő Hertelendyfalvára és Nagy-Györgyfalvára telepített csángó testvéreink nyomorát kiáltó színekkel cseleltelve, indítványt tett, hogy véreink sanyaru helyzetének konstatalása végett Tallián Béla alispán azonnal a helyszínére küldessék, a ki tapasztalatairól még ezen közgyűlésnek tegyen kimerítő jelentést, hogy annak alapján a kormány sürgős segélynyújtásra kéressék fel. Több felszólalás után nagy lelkesedés között egyhangulag elfogadtattott. Szentkláray sikerült beszéde, melyet több ízben a felháborodás hangjai szakítottak félbe, mely benyomást keltett s a vétkes könnyelműséggel határos azon eljárás, mely e telepítésnél követett, egyes szónokok által kiméletlenül megrovatott. Hertelendy főispán tegnap fogadott egy csángó küldöttséget, mely gyors segélyért könyörgött. 2250 földhöz ragadt szegény csángónak kétharmada munkaképtelen s a nehéz kubikos munkát a munkaképesek sem bírják. A telepítésre szánt hely alig 400 családot képes befogadni, a hazaszállítás alkalmával egybegyűlt lelmi szerek fogytán vannak s ezután beláthatatlan nyomor, sőt éhhalál fenyegeti határtalan lelkesedéssel fogadott keleti testvéreinket. Megmentésüket most már nemcsak a nemzeti becsület, hanem a humanitás is követeli. Törvényhatóságunk bizik a kormány hazafiságában, mely nem fogja tétlenül elnézni, hogyan semmisülnek meg a nemzeti becsület védpaizsa alá helyezett szerencsétlen csángók ezrei. Tallián alispán 9-én a helyszínére utazik. Tapasztalatai a kormányval felíratilag közöltetnek. Tervben van egy megyei csángó-egyesület alakítása.

Háromszékmegye közigazgatási bizottságának ülése május 8-án.

Háromszékmegye köz. bizottsága rendes havi ülését kedden, május 8-án tartotta meg Potsa József főispán elnöklete alatt.

Az ülés megnyitása után Forró Ferencz alispán felolvasta április hórlól szóló jelentését, melyből közöljük a következőket:

Márczius hó 19-étől április 19-ig a sorozással lévén elfoglalva, hivatalos teendőiben b. Apor Gábor főjegyző helyettesítette. A hadjuttaléki kirovás Háromszékmegyére volt 393 fő, ehez számítva a mult évi hátralékot, az egész jutalék tett 460 főt. Ebből tényleg kiállított 379, hátralék maradt 81 és pedig a sósmezői oláh sorozó járásnál 44, Bereczken magyar 3, oláh 34. Póttartalékos ki volt róva a mult évi hátralékkal együtt 93, kiállított 66, marad hátralék 17 és pedig Kézdi-Vásárhely városnál 12, Sósmező oláh

keztek s a viszontlátás örömei után szem elhatároztuk, hogy másnap reggel mindhármán kirándulunk a közeli erdőbe vadászni.

Már kora hajnalban talpon valánk s jó kedvvel indultunk utnak. Alig haladtunk egy pár száz lépésnyire az erdőben, midőn hirtelen előtűnt termett „Bolond Józsi“. Én nyájasan üdvözöltem a tisztas ősz alakot s Bélát is figyelmeztettem, hogy hasonlóképen tegyen. E perczben előlépett a Béla atyja is s szintén egész érdeklődéssel kezdé a különös alakot szemlélni. Hirtelen oda rohant, megragadá karját, szemé közé nézett az örültnek s remegő hangon kiáltá: „Te Cs. József vagy!“

Az örült, mintha villamos ütés érte volna, felemelé fejét, rémes pillantást vetett egykori barátjára s egy kiáltással össze-rogyott.

Visszaszállítottuk a szerencsétlen embert az én házamhoz s azonnal orvost hívtam; azonban hasztalan részesítettük a leggondosabb ápolásban; a szerencsétlen ember két nap mulva Béla atyjának karjai között halt meg.

A szegény bolond Józsi hamvai ott pihennek a falusi sírkertben, s egy egyszerű zöld halom és egy fehér sírkereszt jelöli azt a helyet, hol a sokat szenvedett ember végre nyugtot talált.

községnél 4, Berecz magyar részénél 2, oláh részénél 3, S.-Szentgyörgy városánál 6. Mindamellett, hogy a sorozástól 545 egyén távol maradt, a honvédséghez besoroztatott 182. A honvédség e szaporodása egyfelől a mellméret eltörlesének, másfelől azon körülménynek tulajdonítandó, hogy ma már ha csekélyebb fogyatkozással nem alkalmas az illető valamely fegyvernemre, alkalmas lehet más tekintetben oly kötelezettségre, mely a meglevő kisszerű fogyatkozás mellett azon fegyvernemben nem gátolja.

Utlevel április hóban 15 napos kiadatott 437, egy éves felterjesztetett a miniszteriumhoz 463, melyből leadatott 300.

Vadász-és cselédjegyek az egész mult hónapban nem adattak ki.

Tüzeset előfordult 4, mindannyi jelentétkelen.

A törvényhatósági iktató szerint április hóban beérkezett 954 darab ügyirat.

A jelentés tudomásul vétetett.

Séra Tamás árvászeki elnök a háromszéki árvaügyek állapotáról a következőben tesz jelentést: márczius végén az árvak létszáma volt 8985 személy, ehez áprilisban a növekedés 64, összesen 9049 személy. Ebből gyámság alól felszabadult nagykorúság által 12, férjhezmenetel által 5, halálozás által 3, összesen 20 személy. Így április végén az árvak létszáma volt 9020 személy. Márczius végén gondnokság alatt volt 230, ehez növekedés 4, összesen 234, melyből felszabadult 1; így ápril végén gondnokság alatt maradt 233.

A háromszékmegyei összesített gyámpénztárnak márczius hórlól áthozott készpénze volt 504 frt 23 kr. Ehez bevéteket egyes árvak részére érkezett pénzekből 3382 frt 40 kr, kamatokból 214 frt 38 kr, visszafezetett tőkékből 1280 frt. Összes bevétele volt 5391 frt 6 kr. Ebből kiadatott árvak kielégítésére 3394 frt 71 kr. Kölcsönözöttet 350 frt. Összesen 4244 frt 71 kr. Ezt levonva a bevételeiből, május hóra 1446 frt 35 kr készpénz jött át.

Babarczy Ferencz királyi adófelügyelő jelenti, hogy április hóban egyenes adóban befolyt 8613 frt 61¹/₂ kr, vagyis 1508 frt 13¹/₂ krral kevesebb, mint a mult évi április hóban; hadmentességi díjban pedig befolyt 1798 frt 86 kr, mely az előző év hasonló havához viszonyítva 19 frt 25 kr hátramaradást mutat fel. Mely eredmény, ha a nagymértvű elemi károsodás folytán a folyó évi aratásig még a mult évben fizetési halasztásban részesített 13 községben kívül folyó évi szeptember hó végeig fizetési halasztásban részesített 55 község esedékes adóhátraléka figyelembe vétetik, a legvérmesebb igényeket is kielégíthetik.

A lefolyt hóban sem fizetési időhaladék, sem ideiglenes házaadmentesség nem engedélyeztetett.

Az adókirovó bizottság mindkét adóhivatali kerületben még a mult hóban befejezte működését; a felszólamlási bizottság f. hó 17-én fogja ülésezését megkezdeni.

Drágoz Elek királyi ügyész a fogházügy és közbiztonság mult havi állapotáról jelenti, hogy április végén a megye területén levő fogházakban összesen 59 egyén, e közt 55 férfi s négy nő volt letartóztatva. Ezek közül elítéltetett 21, vizsgálati fogságban maradt 38 egyén.

Súlyosabb bűnesetért letartóztatva volt 27 személy és pedig 5 rablásért, 12 gyilkosságért s 10 gyújtogatásért. A letartóztatottak közül 45 a kézdivásárhelyi, 6 a sepsi-szentgyörgyi, 5 a kovásznai s 3 a nagyajtai fogházban őriztetik. Ápril hó folyamán a fogházakban megfordult 93 egyén; szökés, öngyilkosság vagy ezek kísérlete egyik fogházban sem fordult elő.

A közbiztonság feltűnőbb módon megzavarva nem lett. Bűnvádi jelentés beérkezett 62, ezek közt rablásért 1 s gyújtogatásért 2. Törvényszéki bonczolás volt 1 esetben.

Dr. Antal Mihály megyei főorvos a sorozás miatt nem jelenhetvén meg az ápril havi közigazgatási ülésen, jelentését a megye egészségügyi viszonyairól márczius és április hórlól együttesen teszi meg.

A megye egészségi állapota az elmúlt két hónapban kielégítő volt. A légző szervek hurutos és lobos bántalmai igen csekély számmal észleltettek. A heveny ragályos kórok közül a ronsolótó toroklob Márkosfalva, Altörja, Hidvég, Alcsernáton, Pétőfalva, s Nyujtód, a vörheny Tamásfalva, Kis-Borosnyó és S.-Szentkirály községeiben szórványosan észleltettek. A himlő, mely a megelőző hónapokban több községben nagy mérvben uralkodott, a lefolyt két hóban csakis Polyanban volt járványos. A hasi hagymászintén csak Bodola és Altörja községekben uralkodott járványosan; azonban annyira szelíd volt lefolyása, hogy a betegek nagy száma mellett kevés végződött halállal.

(Vége követik.)

Levelezés.

Hétfalu, 1883. május 1-én.
(Vége.)

11. Tűrköszön április 29-én megnyitotta az I. osztálylál a vizsgát Papp János. Jelen volt 38 fiu, 35 leányka; összesen 73. — Tanító ur pályakezdő, alig 8 hónapos tanító; de az az eredmény, mit az I-ső osztálylál bemutatott, kezeskedik arról, hogy el van találva a választás s elődének méltó utóda.

12. Nyomban folytatta a vizsgát a II. és III. osztálylál Kiss Lajos. Jelen volt 43 fiu, 32 leány; összesen 75. — Tanító ur ez évi vizsgájára nyugodtan és örömmel emlékeztethet vissza; méltán kiérdemelte tehát ja szülők szeretetét és a közönség tiszteletét. Csak előre! az érdem ritkán szokott jutalom nélkül maradni.

13. D. u. vizsgázott a IV., V. és VI. osztálylál Kiss Árpád. Jelen volt 26 fiu és 30 leány; összesen 56. Tanító tiszteletes ur hű kinyomata a székely természetnek; a milyen kívül, olyan belül, azaz: talpig őszinte; világos, határozott kérdéseire nyomban következtek a hasonló értelmes feleletek, ugyannyira, hogy mindvégig lekötvé tartotta mind a gyermekek, mind pedig a hallgatóság figyelmét; tantárgyai közül különösen kiemelkedett a korunkra vonatkozó történelem, mit öröm volt hallgatni

IV. Bácsfalu.

14. Április 29-én d. e. vizsgázott az I. és II. osztálylál Petke Károly. Jelen volt 33 fiu, 36 leányka; összesen 69. — Tanító ur egy kissé sanguinikus természetű (bő vérű, hirtelen), de azért őszinte, alapos, jó tanító. Vizsgája azon vizsgák sorába tartozik, melyekről távozáskor azt szokták mondani az emberek: „Ez is jó vala.” Ha jövőben még a közönség közül valaki a gyermekekhez kérdést intéz, ne vegye zokon, hisz az is érdeklődésre mutat; de tartsa szem előtt a kérdező is mindig azt, hogy a kérdezősködésnek is megvan a maga határa és a mi azon túl esik, ha mindjárt édes is, émélygössé válik.

15. Bezárta a vizsgák sorát ugyanazon napon d. u. Kövér Lászlár. Vizsgázott a III., IV., V. és VI. osztályból 28 fiu és 37 leány, összesen 65. — Tanító ur az élet delén álló, a tanügy terén bő tapasztalattal bíró férfi; működésének oly sikerét mutatta be, melyre a szó teljes értelmében büszke lehet.

A tanító urak általában mindannyian oly lelkiismeretesen munkálkodtak a nevelésügy tágas mezején, hogy csak annyiban lehet valakit elsőnek mondani, a mennyiben egyenlők közt is kell egy elsőnek lenni.

A tanügyi iránti érdeklődésnek a vizsgák alkalmával mindenütt örömdetes jele mutatkozott. Kimagaslott azonban e tekintetben Bácsfalu, hol a publikum száma a 100-at jóval túlhaladta.

A vizsgák vezetésével a hosszufalusi állami felsőnépiskolai tanerők voltak megbízva, kik a megbízásnak mindannyian ügybuzgalommal és szakértelemmel tettek eleget.

Ime, tisztelt olvasó, ez azon hű kép, hű tükör, mely az itteni magyar tanügyi állapotot híven visszaadja; láthatni ebben azt is, hogy a négy faluban összesen 455 fiu és 446 leányka s így mindössze 901 gyermek vizsgázott.

Az én jogom, az én hatalmam és kötelességem (nincs semmi) nem terjed odáig, hogy pecsét alatt dicsérő okleveleket küldhessek, avagy bárkiről irányadó véleményt adhassak; de szerény és korlátolt helyzetem, még szerényebb társadalmi állásom és a sajtó hatalma megengedi nekem is, hogy a nyilvánosság előtt akkor, midőn az itteni tanügyi és társadalmi viszonyokról nyilatkozom, az igazat kimondhassam most úgy, mint a jövőben.

A ki csak adhat, okszerűleg attól lehet valamit várni; én nem adhatok, tölem tehát senki többet nem várhatott és nem is várhat; de igenis méltán megvárhatják a tanító urak a magas kormánytól, hogy róluk, mint a nemzet leghasznosabb, legne-

mesebb és mégis legolcsóbb napszámosairól, jobban gondoskodjék és anyagilag úgy támogassa, hogy a lélek is szabadabban működhessek.

A társadalomtól pedig jogosan megvárhatják azt, hogy ily irányban az intéző köröket hatásos nyilatkozata által informálja.

Ismerem én — legalább felületesen — hazánk financiaiális állapotát; tudom, hogy a magas kincstár minden közegét tejbenvajban nem fűrosztheti; de azt is igen jól tudom, hogy ha évenként csak egy-két manőverrel tartatnék kevesebb, hamarabb eljutna a tanítók és egyáltalában az alsóbb rendű hivatalnokok fizetése azon minimumig, melyen alól nincs élet, jóllét, csak küzdelem és tengődés.

Eljő az idő, midőn békés viszonyok között, egyetértés mellett, szellemileg és anyagilag erősek lehetünk és leszünk is; addig pedig türelem s találjon minden nélkülöző abban vigaszt, hogy volt idő, midőn egy vármegye kormányzata nem került annyiba, mint most egy járásé, s volt idő, midőn mi e sokat szenvedett hazát éhen, szomjan, rongyosan és zsold nélkül is tudtuk híven szolgálni . . . Különben is hazát, közügyet tulzsíros fizetésért, dupla lénungért szolgálni sem nem érdem, sem nem dicsőség.

Bitai Baikó Lajos.

Mindenféle.

— Boldog ünneplést kívánunk a t. olvasó közönségnek!

— Az oly nagy költséggel kiépített torja—bűdösi utvonalt a sok eső teljesen tönkre tette. A második fordulónál a hegyről lezuhanó víz átszakítván az utat, az egész oldal beomlott, úgy, hogy a közlekedésről szó sem lehet. Felhívjuk az illetékes hivatalos közegek figyelmét ezen körülményre; most kell segíteni a dolgon, mert maholnap a fürdői évad kezdetét veendi s ha az ut továbbra is járhatatlan marad, ez úgy a közönségre, mint a fürdőtulajdonosra nézve felette káros leend.

— Halálozás. Butak Áron kásonjakabfalvi plebánus mult ápril hó 30-án szélhűdés következtében meghalt. Tizedeken keresztül volt papja K.-Jakabfalvának s hiveivel mindig a legsebbe egyetértésben élt; visszavonultan élt a világ zajától, de azért szellemileg művelt és értelmes pap volt. Utóbbi években a betegség felette elgyengítette s nyugdíjt élvezett. Betegségében szomszéd papársai folyton látogatták az öreget s folyton részvétellel viseltettek iránta, a mi az öregnek rendkívül jól esett. Tudósítónk méltó megrovással említi fel e mellett a k.-jakabfalvi helybeli lelkészt, ki két évi otlité alatt egyszer sem látogatta meg elődét, az öreg Butakot, mit az elhunyt több ízben keserűen panaszolt el betegsége alatt. 67 éves volt. Béke poraira!

— Háromszékmegye törvényhatósági bizottsága folyó évi május hó 15-én a megyeház nagytermében d. e. 10 órakor tavaszi rendes közgyűlést tart. melynek tanácskozási tárgyai lesznek: I. Alispáni és árvaszéki jelentés. II. Kormányi leiratok. III. Megyei átiratok. IV. Megyei ügyek. V. Községi ügyek. VI. Magánfelek kérései. VII. Községi költségvetések. VIII. Községi számadások. IX. Számadási igazolások.

— A brassói ipar- és kereskedelmi kamara hétfőn ülést tartott, melyen a következő ipariskoláknak szavazott meg segélyt: a kézdivásárhelyi ipariskolának 200 frtot, a sepsi-szentgyörgyinek 100 frtot, a nagy-szebeninek 200 frtot, a segesvárinak 200 frtot s a brassói oláh ipariskolának 150 frtot. Sajnosan kell megjegyeznünk, hogy a kamara székelyföldi tagjainak legnagyobb része mily közönyösséget tanusít. Az üléseken alig egy-kettő szokott megjelenni, s csakis ezeknek a buzgóságán mulik, hogy a Székelyföld érdekei nem mellőzötnének. A legutóbbi ülésben is, bár mindenki felszólított a megjelenésre, csak hárman, Binder Lajos, Greguss és gr. Schweinitz vettek részt s még szerencse, hogy megjelentek, mert különben abban a 300 frtnyi segélyben is aligha részesült volna a két háromszéki ipariskola.

— Sztupa Andor szintársulata — a mint a „Nemere“ írja — Sepsi-Szentgyörgyön befejezván működését, Brassóba ment át. Így tehát nincs kilátás, hogy a nyári színi évad alatt színészek jöjjenek Kézdi-Vásárhelyre.

— Egy gyermek, minl életmentő. Oroszfalvi Pál Ferencz két kis fia, Ignác és Imre, az Oroszfalu között elfolyó Káson vize mellett játszadozván, a kisebbik 2¹/₂ éves Ignác véletlenül a vízbe bukott. Látva ezt a 7 éves nagyobbik fiu, azonnal utána ugrott, hogy kis testvérét kimentse. A víz épen meg volt áradva s a két gyermek elmerült. A kisebbik fiu bátyja nyakába kapaszkodott s így összeölelkezve sodorta őket magával az ár mintegy 100 méternyre. Szerencsére a víz a part felé kezdé hajtani a fiukat s a nagyobbik gyermek lába nem sokára földet ért és még volt annyi ereje, hogy kis öcsösét a partra kivigye. Gondos ápolás mellett a kisebbik fiu pár óra alatt magához tért, azonban bátyja, az önfeláldozó kis hős, a kiállott ijedség miatt folytonosan beteg s heves lázaiban mindig kis öcsése nevét kiabálja.

— Kutba esett. Csikcsicsói Kelemen Barta folyó hó 3-án kutba esett, honnan halva vették ki. Nevezett a pálinkás koreszmában töltötte a délelőtti templomozási időt, honnan midőn hazatért volna, véletlenül örökre eloltotta pálinkaszomját. (Ez második eset az idén Csicsóban a pálinka miatt.)

— A háromszékmegyei postahivatalok mult évi forgalma. Volt összesen 15 postahivatal: Alesernátonban, Baróthon, Bereczken, Bodzafordulón, Előpatakon, Illyefalván, Kézdi-Vásárhelyen, Kovásznán, Málnáson, Maksán, Nagy-Ajtán, Nagy-Borosnyón, Sósmezőn, Sepsi-Szentgyörgyön és Uzonban. A jövedéki bevétel volt 24.832 frt 98 kr, 1531 frt 78 krral több, mint 1881-ben; ebből Kézdi-Vásárhelyen befolyt 7.818 frt 73 kr, Sepsi-Szentgyörgyön 6.969 frt 84 kr, Baróthon 2.783 frt 97 kr, Kovásznán 1.602 frt 87 kr, Nagy-Borosnyón 1.024 frt 97 kr; legkevesebbet jövedelmezett Bereczk: 257 frt 35 kr. Fenntartási költség volt 21.431 frt 75 kr, 661 frt 8 krral több, mint 1881-ben; ebből legtöbb esett Sepsi-Szentgyörgyre: 8.675 frt 26 kr, Kézdi-Vásárhelyre esett 4.874 frt 74 kr, Baróthra 1215 frt, Kovásznára 1.180 frt, továbbá Nagy-Borosnyóra 954 frt, Bereczkre 788 frt; legkevesebb esett Alesernátonra: 160 forint. Összehasonlítva a bevételt a fentartási költséggel, a mult évben 3.401 frt 23 krral volt több a bevétel, mint 1881-ben. A pénzforgalom legnagyobb volt Kézdi-Vásárhelyen, hol utalványra befizetett 213,493 frt 86 kr., kifizetett 50,582 frt 95 kr., utánvételre befizetett 17,747 frt 40 kr., kifizetett 1,701 frt 65 kr; Sepsi-Szentgyörgyön utalványra befizetett 140,215 frt 18 kr., kifizetett 38,878 frt 44 kr., utánvételre befizetett 16,893 frt 92 kr., kifiz. 3,855 frt 40 kr; Baróthon utalványra befiz. 57,819 frt 52 kr, kifiz. 20,902 frt 82 kr., utánvételre befiz. 7,948 frt 64 kr, kifiz. 94 frt 1 kr; Kovásznán utalványra befiz. 26,197 frt 19 kr., kifiz. 9,907 frt 75 kr., utánvételre befiz. 5,956 frt 95 kr., kifiz. 45 frt 68 kr; Nagy-Ajtán utalványra befiz. 24,306 frt 88 kr., kifiz. 7,785 frt 83 kr., utánvételre befiz. 3332 frt 64 kr., kifiz. 32 frt 18 kr; N.-Borosnyón utalv. befiz. 18 ezer 557 frt 80 kr., kifiz. 6,565 frt 87 kr., utánv. befiz. 1968 frt 42 kr., kifiz. 165 frt 66 kr. Bereczkben utalv. befiz. 505 frt 55 kr., kifiz. 0. A postaküldemények forgalma: levélpostai küldemény feladatott 563,68, — 101,028-czal kevesebb, mint az előző évben, beadott 811,560 db, 92,888-czal kevesebb, mint 1881-ben, átrovatoltatott 87,048, 7,592-vel kevesebb, mint 1881-ben. Kocsi-postai küldemény feladatott 57,768 db, 2,764-gyel több, mint 1881-ben, beadott 59,884 db, 3,176-tal több, mint 1881-ben s átrovatoltatott 2,704 db, 257-tel több, mint 1881-ben.

— A gyergyói első takarékpénztár forgalmi kimutatása 1883. április haváról. Bevétel: pénztári maradvány 1883. március 31-én 1423 frt 53 kr, betét 25 tétel alatt 17,768 frt, visszafizetett váltó 43,865 frt 80 kr, visszafizetett előleg 77 frt, befizetett kamat 1405 frt 50 kr, befizetett illeték 702 frt 82 kr, betéti könyvecske 1 frt

40 kr, részvényátíratási díj 2 frt, késedelmi kamat 2 frt 53 kr, ideiglenesen felvett kölcsön 5500 frt, visszaváltókra felvett kölcsön 9475 frt, bélyegilleték 65 kr, különféle 114 frt 50 kr; összesen 80,338 ifrt 73 kr. Kiadás: visszafizetett betét és tőkésített kamat 15 tétel alatt 9681 frt 61 kr, visszafizetett betét és tőkésített kamat folyó kamata 53 frt 96 kr, kölcsön adatott váltóra 52,949 frt, kölcsön adatott előlegre 75 frt, kifizetett osztalék 44 frt 40 kr, tisztviselők és szolga 1883. ápril havi fizetése 170 frt 83 kr, heti biztosok napi díjai 40 frt, ideiglenesen felvett kölcsön-visszafizetés 5500 frt, visszaváltókra felvett kölcsön-visszafizetés 4800 frt, előre fizetett kamat 284 frt, üzleti költség 14 frt 45 kr, postadíj és fiókilletmény 7 frt 68 kr, 10% kamat és járadék-adó 6 frt 23 kr, bélyegilleték 1 frt 95 kr, pénztár-készlet 1883. április hó 30-án 6709 frt 62 kr; összesen 80,337 frt 73 kr. Gyergyó-Szent-Miklóson, 1883. április hó 30-án. A gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság elnökségétől. Merz a Kristóf, elnök Juhász Károly, titkár.

— Egy 2-4 gymn. vagy felsőnépiskolai osztályt végzett fiu Kézdi-Vásárhelyt Szabó Albert könyvnyomdájában tanulónak felvétetik.

Gazdaság és kertészet.

Nehány szó a gyümölcsfatenyésztésről.

(Folytatás.)

Aligha van a természetnek egyetlen élő lényé, legyen az állat vagy növény, mely egy vagy más ellenségtől vagy betegségtől teljesen meg lenne kímélve; és nekünk embereknek, Isten képére teremtett legtökéletesebb lényeknek, nem elég önmagunk ellenségei és betegségei ellen küzdeni, hanem harcolnunk kell a tudomány vívmányai és a leleményes ész felhasználásával mindazon élő lények ellenségeinek legyőzésére, melyek életünket és jóllétünket kedvezően befolyásolhatják. Hogy pedig ezt tehesünk, meg kell ismernünk az ellenségek és betegségek keletkezési okát, mineműségét s ezután óv- és gyógymódjait. Miután a kettőt szorosan egy kalap alá nem lehet venni, tárgyaljuk azoknak óv- és gyógymódjait külön-külön.

A gyümölcsfák ellenségeit az állatország, az emlősök, madarak és rovarok osztályából szolgáltatja. Ismerkedjünk meg ezen osztályokból azon ellenségekkel, melyek kártékonyabbak, óvszerei közül pedig azokkal, melyek könnyen kivihetők, úgy az egyikkel, mint a másikkal azonban igen röviden, mivel a hosszasan tudományos fejtegetésekre sem idő, sem tér nincs és nem is járna nagy haszonnal a t. olvasók nagy részénél.

Az emlős állatok között nem sok kártékony ellensége van a gyümölcsfáknak s így csak futólagosan említek néhányat. Pl. kecske alig van, nyul oly kevés, hogy az bővön talál nálunk bárhol is ép oly izletes fakérget megrágásra; különben a legjobb óvszer a jó kerítés, vagy ha ez nincs, a fiatal gyümölcsfák törzsének tövissel való körülfontása; a patkányok és pocokok gyökérrágása szót sem igen érdemel, oly kivételesen fordul elő. Az említetteknl és minden más emlős állatnál veszedelmesebb ellenség a rossz és gondatlan ember. Hogy miként kell megóvni ezektől a gyümölcsöst, azt a helyi körülmények szerint mindenki tudja.

A madarak osztályából némelyek a gyengébb ágak letörése, mások gyümölcsérés által okoznak kárt, de oly keveset, hogy számba sem vehető azon haszonnal szemben, melyet tesznek a kártékony rovarok és hernyóknak élelmi szereklül való felhasználása, pusztítása által. Az első kárt a madarak (pl. a varjak) tömeges leszállása a fákra okozza ott, hol más fajta magas fák a gyümölcsös közelében nincsenek; az utóbbi kártól megóvhatjuk gyümölcsösünket gyümölcsérés idején lövöldözés, madáríjesztők stb. által; de más időszakban kíméljük a madarakat, sőt csalogassuk gyümölcsösünkbe.

A gyümölcsfák legveszélyesebb ellenségei többnyire a rovarok osztályából kerülnek ki; kártékonyaságuk a gyümölcsfák megrágása, a levelek és virágok elpusztítása, a gyümölcs fergessé tétele és lehullásában

nyilvánul. A rovarok közül némelyek főleg fejlettségük, mások átváltozásuk idejében okoznak károkat. Nem vélem teljesen fölöslegesnek a helyesebb felfogás és megértés céljából a t. olvasóknak emlékébe vissza-idézni a rovarok szaporodásának mikéntjét. A kifejlett rovar petéket (tojásokat) rak le; ezen petékből kel ki az alak, mely többnyire hernyónak hivatik; a tápanyagot magához nem vevő bából lesz a tökéletes rovar. Lássuk azon rovarokat, melyek mint kifejlett állatok és azokat, melyek mint alakok károsak.

A cserebogár és ormányosok kártétele ismeretes. Ezek a reggeli órákban, midőn a harmat még nem száradt fel, dermedt állapotban vannak; ilyenkor leráznak a fákról és összeszedve megsemmisítendők; ezáltal nemcsak kártételüket, de jövőre leendő szaporodásukat is gátoljuk. A cserebogár nemcsak mint kifejlett rovar, de mint alak vagy álca, ugynevezett pajor (csimaz) is nagy mértékben káros, mert a növényeknek gyökereiből táplálkozik (ezeknek megrágása által). Hasznos ellenük, ha a talajt petroleumos vízzel megöntözzük; továbbá igen czélszerű a gyümölcsfák közt saláta- vagy mákmagot elszórni, mert ezen növények gyökérzetét inkább kedvelvén, pusztítja. Midőn a fonnyadni kezdő növényt kiássuk, felleljük és megsemmisíthetjük; legczélszerűbb azon állatokat, melyek a pajort pusztítják, mint pl. a vakondok, sündisznó, varasbeka, gyík és kigyó, nem üldözni vagy megölni, hanem kimélni. A hangyák, melyek a virág mézét szívják ki és himszálait lerágyják, úgy tarthatók távol, ha a törzset egy marék pamutlalt kötjük körül, mert ezen át nem bírnak a fára mászni. A fa lombját ellepő levéltetvek ellen jó a fákat lefecskendezni dohány- vagy szappanos vízzel, továbbá gypsszel, korommal vagy oltatlan mézporral beszórni és végül eret vágni (köpülőzni) a fán, mi úgy történik, hogy a fák héjját az ágak mentén több helyen behasítjuk. A fa kérgét több helyen körülvevő paizstetvek ellen biztos szer a friss oltású mézszel való bekenés. Darázsok, fülbemászók, poloskák stb. nem oly károsak, hogy irtásuk tárgyalása érdemes lenne.

(Folytatása köv.)

Pethő György.

A közönség köréből.*)

Nyílt kérdés Csikmegye kir. tanfelügyelőjéhez.

Hónapok óta figyelemmel kísérem, miszerint az összeírásnál 170 számmal szereplő csik-karczfalvi iskolaköteles gyerekek közül átlag alig 40—50 látogatja az iskolát. Az üdvös törvény correct végrehajtásának hiszi-e, hogy alig 1/3-da látogatja az iskolát s általában 170 tanköteles gyermek mellé törvényszerű-e, lehetséges-e egy tanító tartása, különösen Karczfalván 4—5 ezer frtos községi bevétel mellett? Tisztelettel kérjük: nem lehetne-e ily viszonyok mellett egy nótanítói állást még ez ősön nyélbe ütni?

Dr.

*) E rovat alatt megjelent közlemények közérdekű díjtalanul közöltetnek. A felelősség azonban a beküldőt illeti. Szerk.

Szerkesztői izenetek.

Tamásfalvi urnak. Hogy kegyed oly melegen emlékszik meg elhunyt egykori tanítójáról, az igen szép kegyedtől; nem különben dicséretet érdemel az orbai tanítói kör kegyeletes eljárása is, hogy az elhunyt pályatársnak élettrajzát jegyzőkönyvileg megörökíté; de átláthatja, hogy mi lapunkban minden derék ember élettrajzát nem közölhetjük, mert a mi igen érdekes lehet önre és néhány tanító társra nézve, nem fogja érdekelni a nagy közönséget. A beküldött élettrajzot tehát nem közölhetjük.

Pethő Gy. tanár urnak. Eddigi eljárásainkból meggyőződhetett, hogy szakavatott cikkei mindig szívesen lettek fogadva s a lehető legrövidebb idő alatt közöltetnek. A mostani késedelemért elnézést kérünk. Szíves üdvözlét!

G. F. urnak. Megkaptuk, köztük, köszönjük s várjuk a másikat is. Hát az a lant miért pihen? Talán kiapadt a forrás, vagy más irányt vett folyása? Szíves üdvözlét!

Piaczi árak		Kézdi-Vásár-hely		Csik-Szereda		Gy.-Szt. Miklós	
		máj. 10	máj. 9.	máj. 9.	máj. 9.	ápr. 29.	ápr. 29.
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
Ekecsoporter	Buza) tiszta	7	40	7	25	6	75
	) elegy	5	—	—	—	6	—
	Rozs) tiszta	4	50	5	40	5	75
	) elegy	—	—	—	—	5	25
	Árpa) tiszta	4	56	4	25	5	50
	) elegy	—	—	—	—	5	—
	Zab	2	60	2	—	3	—
	Törökbuza . .	5	—	5	50	6	—
	Kása) köles	—	—	10	—	8	50
	) árpa	—	—	—	—	—	—
Kilógr.	Borsó	6	—	4	50	5	50
	Lencse	8	—	—	—	—	—
	Fuszulyka . .	5	—	5	—	5	—
	Lenmag	—	—	10	—	9	—
	Kendermag . .	—	—	—	—	4	—
	Bükköny . . .	—	—	5	—	—	—
	Pityóka	1	60	1	25	1	75
	Marhahus . . .	—	32	—	32	—	34
	Disznóhus . .	—	40	—	40	—	48
	Juh-hus	—	24	—	—	—	24
Darab	Szalona	—	80	—	80	—	80
	Fagygyu	—	32	—	—	—	36
	Malacz	1	50	2	—	1	10
	Lud	—	70	—	54	—	80
	Bárány) feje	—	—	—	—	2	—
	) fekete	—	—	3	—	2	87
	Egy pár csirke .	—	—	—	—	—	45
	10 tojás	—	15	—	15	—	15

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Május 8-án.

Magyar aranyjárdék	120.20
Magyar vasúti kölesön	137.50
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs. .	91.50
M. keleti vasúti államkötv. II. kibocs. .	113. —
M. keleti vasúti államkötv. évi 1876 .	98.75
Magyar földtehermentesítési kötvény .	110. —
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal .	98.25
Temes-bánati földteherm. kötvény . . .	99. —
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal .	97.75
Erdélyi földtehermentesítési kötvény .	98.75
Magyar szőlődezmaváltási kötvény . .	99. —
Magyar nyereség-sorsjegy kölesön . . .	97.70
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy .	114.50
Osztrák járadék papírban	111. —
Osztrák járadék aranyban	78.60
1860. államsorsjegyek	78.50
Osztrák-magyar bankrészvény	132. —
Magyar hitelbank-részvény	303.75
Osztrák hitelintézet-részvény	308.75
Cs. és kir. arany	5.65
20 frankos arany	9.51
Német birodalmi márka	58.71
London (2 havi váltókért)	119.80
Magyar papírjárdék	87.80

A brünni kis lutri.

H u z á s m á j u s 9-é n.

11. 59. 37. 52. 65.

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbé Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Hirdetmény.

Kézdi-Vásárhely város árvaszéke- nek 116.—1883. ár. sz. a. kelt határozatával a néhai Csizsár József és neje hagyatékát képező ingatlanok eladása elrendeltetvén, ennek folytán a kézdi-vásárhely-kantai 815. sz. tjkvben 1640. és 1643. hr. sz. alatt felvett, továbbá a kézdivásárhely-kantai 311. sz. tjkvben 565., 1678., 1679., 168., 1703., 1704., 1705., 1706., 1742., 2182. hr. szám alatt felvett s végül a kézdivásárhely-kantai 838. sz. tjkvben 1689/a. hr. sz. alatt felvett ingatlanok 1883. május 20., vagy sikertelenség esetében 1883. május 27-én nyilvános árverésen el fognak adatni. Az árverés a kitzított napokon mindig délután 3 órakor a tanácsszállal fog megtartatni.

Az árverési feltételek tek. Molnár Ferencz gyám urnál az árverés napjáig bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1883. május 18.

Dobay János,
közgyám.

2—3

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

KOVÁSZNAI és KERESZTESY női divat- és készítőny-raktára. Brassó.

Alólírtak van szerencsénk értesíteni a n. érd. közönséget, hogy ne mulassza el i. b. megrendelésével áruink izléséről és minőségéről meggyő- dést szerezni, minekutána huzamosabb összeköttetésünk a bel- és külföldi elsőrangú gyárosokkal azon kellemes helyzetbe emelt, hogy

minden évadra

nagy választékban a legújabbat igen előnyös és olcsó árakon szolgáltatjuk és pedig a közelebről megjött

selyem,- divat- és posztó-árakat,

u. m.: **női ruhakelmék**, (Beige mellé) kis és nagyobb mintában; **szőr- atlasz**, francia **cashmir** fekete és minden színben; továbbá **satin- mervelleus** és **faillek**; selyem és pamut francia **báronyok**; **mosó-creton** és **satinok**, **mantillok** selyem, spanyol csipkével diszítve; **napernyők**, **kalapok** és minden **pipere-czikkek**.

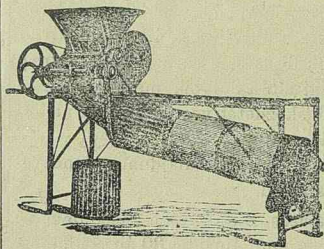
Továbbá, mivel az elsőbb rangú szabók rendelkezésünkre állanak, rendelvényeket **készruha-** és **öltönyökre** a legújabb izlés szerint elvállalunk.

A n. érd. közönség ebből szíves támogatását és gyakori megrende- léseit kérve és magunkat igen becses figyelmébe ajánlva, jegyzünk

4—4

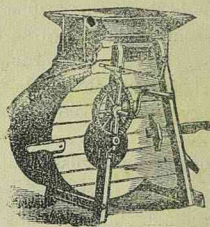
kiváló tisztelettel

KOVÁSZNAI és KERESZTESY.



Brogle József

gazdasági gép-
és rostalemezgyára
BUDABESTEN
(külső váci ut)



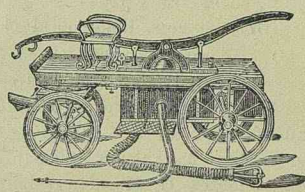
ajánlja elsőrendű gyártmányait, u. m.:

konkolyválasztó (Trieuröket) szelelővel és a nélkül;
nemzeti rostákat kettős működéssel (Schmid-féle szabadalom);
Backer-rendszerű szelelő rostákat;
tengeri (kukoricza) morzsolókat és csöves tengeri-darációkat;
eséplő készleteket; eséplőgép-szítákat; vetőgépeket; malmok- kat és malom-berendezéseket, valamint lyukasztott lemeze- ket malmok, méhészeti és egyéb technikai czélokra.

Teljes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GYÁRI RAKTÁR és FŐÜGYNÖKSÉG:

WASS és RIEMER uraknál SZÉKELY-UDVARHELYT.



Hivatkozással a fenti hirdetésre, van szerencsénk a n. érd. közönség tudomására hozni, hogy mi alólírtak nevezett cég részére minden, a gazdaság terén szükségeltető **gépekre** és **eszközökre** rendelvényeket elvállalunk; nem különben ajánljuk saját raktárunkból kisebb és nagyobb községi és **tüzzoltó- fecskendők**, továbbá közönséges **hegyes és henger-fúvókat**, jutányos árak mellett.

Végül **harang-átöntést**, valamint **új harangok** és **gőzeséplők** beszerzését **5 évi jótállásra, részlet fizetés** mellett eszközöljük.

Dusan berendezett **vas-, szerszám- és konyhaeszköz-raktárunkat** a n. érd. közönség pártolására ajánlva, kérjük becses megbízásait.

1—30

Kiváló tisztelettel

WASS és RIEMER
gazdasági gépraktára, vaskereskedése.